

Asia: VN/7823/2019

Lausuntopyyntö merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

Tähän voitte kirjoittaa yleiset huomionne alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

Tilanne lain toteuttamisen ja valvonnan resurssien näkökulmasta on erittäin huolestuttava kuntien ympäristönsuojelussa. Monissa kunnissa henkilöstön aika ei nytkään riitä huvivenesatamien jätehuollon valvontaan. Epäselväksi jää, mistä saataisiin kunnille resurssit lakimuutoksen myötä entisestään lisääntyvään valvontatyöhön.

Määritelmät ja soveltamisala (MYSL 1 luvun 2 ja 3 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 ja 3 §:iin ehdotetuista muutoksista

-

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamissa (MYSL 9 luvun 1-4 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätteiden vastaanottojärjestelyitä koskevista ehdotuksista

Jätelaissa säädettyyn kiinteistöjä palvelemaan jätehuoltoon on tarkoitus toimittaa kiinteistöiltä (esim. kesämökeiltä) peräisin oleva kiinteistöjäte. Merenkulun ympäristönsuojelulaki puolestaan koskee vain alusjätettä, eli jätettä joka syntyy mm. aluksen käytön, lastauksen ja purkamisen aikana. Lain valmistelussa tulisi huomata, että käytännön elämässä tällaista rajaa ei ole. Mökkimatkoja veneellä tekevät ihmiset eivät useinkaan näe eroa alusjätteen ja kiinteistöjätteen välillä, tai vaikka näkisivät, he eivät koe tarkoituksenmukaiseksi toimittaa niitä eri paikkoihin. Toisin sanoen kiinteistöiltä tulevaa jätettä tuodaan yleisesti huvivenesatamien alusjätteille tarkoitettuihin säiliöihin. Tämä on ongelmallista varsinkin jätteiden lajittelun toteutumisen kannalta, mutta myös jätehuollon kustannusten kattamisen kannalta.

Kunnissa pyrkimyksenä on päästä haja-asutusalueilla kiinteistöjätteen parempaan lajitteluun myös niin sanotuissa yhteiskeräyspisteissä. Merenkulun ympäristönsuojelulain ehdotuksessa kuitenkin on

annettu huvivenesatamien jätteiden lajittelulle minimaaliset vaatimukset: pienvenesatamassa tulisi pääsääntöisesti olla vain sekajätteen ja käymäläjätevesien keräys, joskus myös öljypitoisten ja vaarallisten jätteiden keräys. Tämä on ongelmallista, kun samalla huomattava määrä uusia huvivenesatamia tulisi sääntelyn piiriin. Se tarkoittaisi, että suuri määrä kiinteistöjätettä, joka ennen on kuljetettu jonnekin kauemmas lajittelupisteisiin, tyhjennettäisiin sataman sekajättesäiliöön, koska se on ensimmäinen jättesäiliö veneellä rantautumisen jälkeen. Tämä ei tue jätedirektiivin ja jätelain tavoitteita tehokkaammasta lajittelusta, vaan päinvastoin voisi jopa vähentää kiinteistöjätteiden lajittelua.

Satamien jätehuoltosuunnitelmat, niiden hyväksyminen ja niistä kuuleminen (9 luvun 5-7 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne satamien jätehuoltosuunnitelmia koskevista ehdotuksista

Tämä lausunnon kohta liittyy sekä 9 luvun 1-7 §:iin että lain valvontaan yleisesti (12 luku).

Tilanne lain toteuttamisen ja valvonnan resurssien näkökulmasta on erittäin huolestuttava kuntien ympäristönsuojelussa. Monissa kunnissa henkilöstön aika ei nytkään riitä huvivenesatamien jätehuollon valvontaan. Epäselväksi jää, mistä saataisiin kunnille resurssit lakimuutoksen myötä entisestään lisääntyvän satamamäärän valvontaan.

Pienvenesatamien jätehuollon valvonta merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisesti on kuntien ympäristönsuojelulle erittäin työllistävää. Lakiesityksen perustelujen mukaan yhteen jätehuoltosuunnitelmaan menevä aika kunnissa olisi yksi (1) työpäivä. Tämä arvio on reilusti alakanttiin. Jo pelkästään valvonnan kohteena olevien satamien ja niiden pitäjien löytäminen on työn takana. Huvivenesatamien pitäjät ovat yleensä ei-ammattimaisia toimijoita, jolloin jätehuoltosuunnitelmaan liittyvä neuvonta, patistelu, kehotukset, täydennyspyynnöt, kuulemisen varmistaminen sekä suunnitelman hyväksyntäprosessi vievät kunnan ympäristönsuojeluhenkilöstöltä todella paljon aikaa. Käytännön työ on osoittanut, että kaikki tämä vie yksittäisen sataman osalta helposti useamman työpäivän.

Lain valmistelujen mukaan ”Sääntelyn piirissä olevien huvivenesatamien, joiden jätehuoltosuunnitelmat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen hyväksyy, määrän arvioidaan noin kaksinkertaistuvan nykyisestä arviolta 350 satamasta kaikkiaan vähintään 600 satamaan.” Tämän luvun (600) täytyy olla selvästi alakanttiin. Hallituksen esitykseen tulee virheellisiä lukuja, mikäli oletetaan että kaikki nykyisen lainsäädännön piirissä olevien satamien jätehuoltosuunnitelmat on hyväksytty. Tuollainen oletamus olisi väärä, koska kaikilla nykyisen lain mukaisilla satamilla ei ole jätehuoltosuunnitelmaa tai niitä ei ole vielä hyväksytty.

Otamme esimerkiksi kaksi rannikkokuntaa, Raaseporin ja Loviisan. Niissä on vuonna 2020 yhteensä noin 34 menettelyn piirissä olevaa huvivenesatamaa. Näiden kuntien ympäristötoimistot arvioivat, että lakimuutoksen myötä huvivenesatamia voisi olla menettelyn piirissä yhteensä noin 80–100, siis vain kahdessa kunnassa. Tämä kertoo, että arvio 600 satamasta koko maassa on pahasti alakanttiin.

Satamien todellinen määrä tulisi selvittää huolellisemmin, koska sillä on suuri merkitys kuntien ympäristönsuojelun työmäärään.

Jättöpakko, jätteiden ennakoilmoitukset ja maksut sekä niitä koskevat vapautukset (10 luvun 1, 2, 4 ja 5 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jättöpakkoa, jätteiden ennakoilmoituksia ja maksuja sekä niitä koskevia vapautuksia koskevista ehdotuksista

-

Muut MYSL 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun ehdotetut muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne muista merenkulun ympäristönsuojelulain 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun tehdyistä ehdotuksista

Lakiehdotuksen 12 luvun 15 ja 16 §:n mukainen hallintopakotehtävien osittainen siirto valtiolta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen harteille on jälleen yksi lakimuutos, joka lisää kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen työtaakkaa. Ks. tältä osin myös lausunnon aiempi kohta koskien 9 lukua. Epäselväksi jää, mistä saataisiin kunnille resurssit lakimuutoksen myötä entisestään lisääntyvään valvontatyöhön.

Lakiin ehdotettu 12 luvun 18 §:n laiminlyöntimaksu jätehuoltosuunnitelman toimittamatta jättämisestä on hyvä parannus, mutta maksun toteuttamista vesittää, jos maksun määräämättä jättämisen perusteeksi kelpaisi lain nojalla ”maksuvelvollisen erehdys”. Kunnan olisi hyvin vaikea määrittää, millainen maksuvelvollisen erehdys on hyväksyttävä ja millainen ei, ja kuinka voidaan todistaa että kyse on tosiasiallisesta erehdyksestä. Hallinnossa noudatettavan tasaveroisen kohtelun vaatimuksen takia tämä johtaisi pian siihen, että koko laiminlyöntimaksu vesittyisi, koska kaikki voisivat vedota samanlaisiin ”omiin erehdyksiinsä” kuin muutkin. Maksuvelvollisen erehdyksen ei tulisi olla hyväksyttävä peruste.

Öljyn päästökielto ja öljypäästömaksu

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne öljyn päästökiellosta ja öljypäästömaksusta.

-

Rikkipäästömaksu (7 b luku)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne rikkipäästömaksusta.

-

Meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevasta sääntelystä.

-

Alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntelystä.

-

Painolastivesisääntelyn soveltuminen jäänmurtajiin

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne painolastivesisääntelyn soveltumisesta jäänmurtajiin.

-

Alusturvallisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusturvallisuuslakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Alusrekisterilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusrekisterilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Turvatoimilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne turvatoimilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Laivavarustelakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne laivavarustelakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Ahola Aapo
Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry.